

POWIATOWY URZĄD PRACY

ul. 11 Listopada 68, 07-410 Ostrołęka, ☎tel./fax (29) 7604562, 7604383

✉ e-mail: kancelaria@pup-ostroleka.pl

MONITORING ZAWODWÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W 2016 ROKU

OSTROŁĘKA 2017 ROK

Spis treści

WSTĘP	2
ANALIZA OGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY	4
RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	13
ANALIZA UMIEJĘTNOŚCI I UPRAWNIENÍ	19
ANALIZA RYNKU EDUKACYJNEGO.....	23
BADANIE KWESTIONARIUSZOWE PRZEDSIĘBIORSTW	29
PROGNOZA LOKALNEGO RYNKU PRACY	41
WNIOSKI	43
Spis wykresów	45
Spis tabel.....	46

WSTĘP

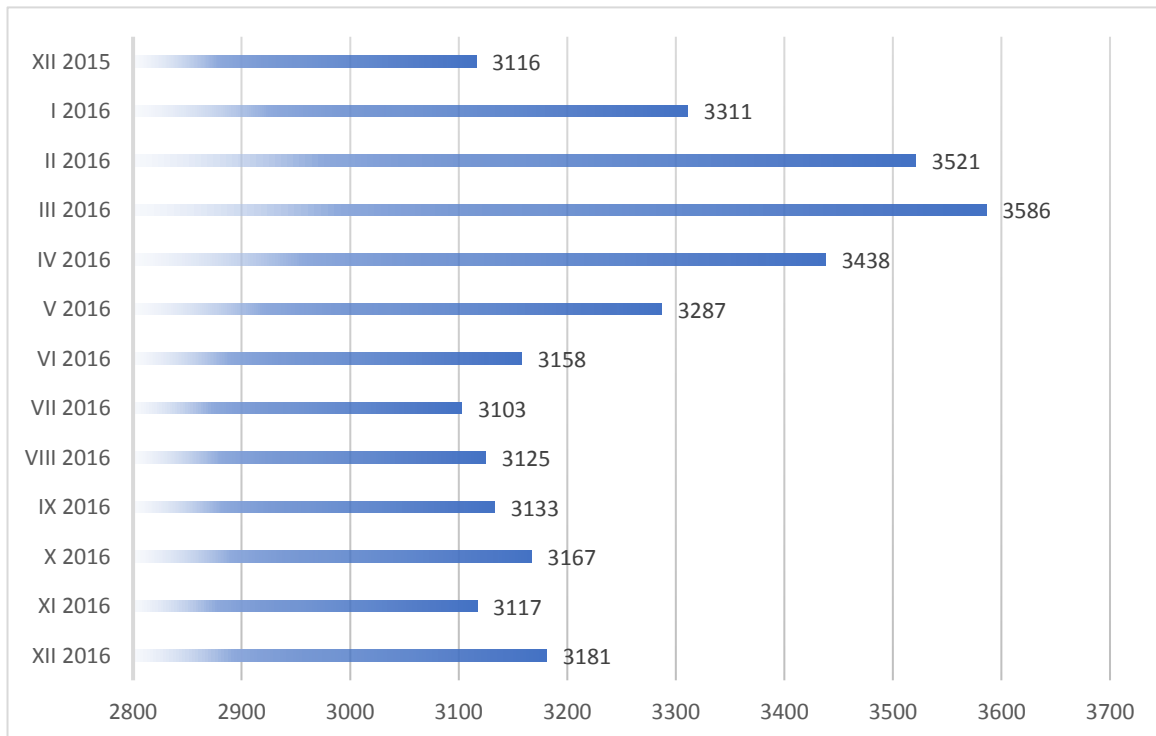
Niniejsze opracowanie „*Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Ostrołęka w 2016 roku*” jest kolejnym, opracowaniem, który przedstawia analizę zjawiska bezrobocia, notowanego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrołęce w 2016 roku, według danych i stanu z dnia 31 grudnia 2016 roku. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest metodą obserwacji i analizy zmian i tendencji zachodzących na lokalnych rynkach pracy. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych pełni ważną rolę zwłaszcza w sytuacjach zmian zachodzących na rynku pracy w skali całego kraju, jak i w skali mikro na poziomie danego powiatu. W ostatnim roku zmiany, które wystąpiły na rynku pracy spowodowały znaczną dekonstrukcję dotychczasowych wskaźników bezrobocia, które w wielu przypadkach uległy zdecydowanej poprawie. W określonych zawodach, dużych i elementarnych grupach zawodowych oraz w wybranych branżach jest i prawdopodobnie będzie dużo łatwiej o pracę, dlatego taką istotną rolę pełni monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Celem prezentowanego raportu jest przede wszystkim stworzenie klasyfikacji zawodów deficytowych i nadwyżkowych w mieście Ostrołęka, na które występuje mniejsze lub większe zapotrzebowanie ze strony lokalnych pracodawców oraz zawodów w których występuje mniejszy lub większy odsetek osób bezrobotnych, którzy nie mogą podjąć pracy ze względu na brak ofert pracy w danym zawodzie. Zaletą narzędzia diagnozującego strukturę bezrobocia i zmian dokonujących się na lokalnym rynku pracy, jakim jest monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, jest również możliwość uzyskania priorytetowych informacji przydatnych dla wszystkich uczestników rynku pracy. Stała analiza zapotrzebowania pracodawców na pracowników o określonych kwalifikacjach pozwala, poprzez lepsze dopasowanie kwalifikacji lub ich zmianę, spełnić oczekiwania kadrowe pracodawców. Ranking ma istotne znaczenie również w wyznaczeniu kierunków szkolenia bezrobotnych, usprawnieniu poradnictwa zawodowego oraz ułatwieniu realizacji programów aktywizujących osoby bezrobotne w celu promowania ich zatrudnienia. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest skierowany także do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i uczących się, jak również wszelkich instytucji edukacyjnych i szkoleniowych. Opracowanie to powinno służyć przedstawicielom instytucji rynku pracy, przedstawicielom instytucji edukacyjnych na zapoznanie się ze skalą niedostosowania struktury zawodów do potrzeb rynku pracy, a tym samym wskazując konieczność prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Niniejsze opracowanie zostało sporządzone w oparciu o zalecenia metodyczne przygotowane w ramach projektu „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”, tablice wynikowe przygotowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy

i Polityki Społecznej, dane Głównego Urzędu Statystycznego, dane pozyskane z systemu Syriusz, dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN, wyniki badań ofert pracy w Internecie oraz wyniki badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw przeprowadzonego we wrześniu 2016 roku. Aplikacja Monitoring Zawodów pozwala na wykorzystanie w formie edycji zestawień zawierających wyliczone wskaźniki umożliwiające określenie zawodów deficytowych i nadwyżkowych, jak również pozwala na przeprowadzenie analizy i interpretację uzyskanych wyników. Dokonana analiza została przygotowana według zaleceń metodycznych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku z dnia 20 kwietnia 2004 r. Na potrzeby sporządzenia niniejszego raportu przyjęto także założenie, iż analizowane będą te wskaźniki i te zmienne, które charakteryzują się najwyższym natężeniem danej cechy.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych służy przede wszystkim ocenie relacji oraz niedopasowania pomiędzy popytową i podażową stroną rynku pracy. W kontekście prawidłowej oceny sytuacji na rynku pracy – w tym określenia elementarnych grup zawodów odznaczających się deficytem bądź nadwyżką – niezwykle istotna wydaje się całościowa analiza rynku pracy i rynku edukacyjnego. Mając na uwadze wykorzystanie pełnego zasobu informacji o rynku pracy i rynku edukacyjnym, zakłada się, że monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych będzie składał się z sześciu elementów. Jednakże nie tylko zakres wykorzystywanych danych ma wpływ na zwiększenie użyteczności monitoringu, ale również częstotliwość ich pozyskiwania. Im dane są częściej zbierane, tym są bardziej aktualne.

ANALIZA OGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Na koniec 2016 roku w mieście Ostrołęka zarejestrowanych było 3 181 osób bezrobotnych, jest to o 130 osób mniej niż w roku wcześniejszym. Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2016 roku wyniosła 12,7 %.

Wykres 1 - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrołęce z terenu miasta Ostrołęka w 2016 roku (opracowanie własne)

Tabela nr 1. Wybrane kategorie bezrobotnych w mieście Ostrołęka na koniec 2015 i 2016 roku (opracowanie własne)

BEZROBOTNI	31.XII.2015	31.XII.2016	zmiana wobec 2015	
			liczba	%
I	II	III	IV	V
OGÓŁEM W TYM WG.	3 311	3181	-130	-3,92%
WYKSZTAŁCENIA				
WYŻSZE	486	511	+25	+5,14%
POLICEALNE I ŚR. ZAWODOWE	920	873	-47	-5,11%
OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	401	407	+6	+1,50%
ZASADNICZE ZAWODOWE	838	748	-90	-10,74%
GIMNAZJALNE I PONIŻEJ	666	642	-24	-3,61%
PŁCI				
KOBIETY	1 699	1 619	-80	-4,71%
MĘŻCZYŹNI	1 612	1 562	-50	-3,11%
WIEKU				
18-24	408	363	-45	-11,03%
25-34	855	834	-21	-2,46%
35-44	737	742	+5	+0,68%
45-54	651	603	-48	-13,89%
55-59	440	421	-19	-13,21%
60-64	190	218	+28	+14,74%
STAŻU PRACY				
BEZ STAŻU	552	476	-76	-13,77%
DO 1 ROKU	582	591	+9	+1,55%
1-5 LAT	698	677	-21	-3,01%
5-10 LAT	456	454	-2	-0,44%
10-20 LAT	516	522	+6	+1,17%
20-30 LAT	363	344	-19	-6,06%
30 LAT I WIĘCEJ	144	117	-27	-18,75%
CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY				
DO 1 MIESIĄCA	176	207	+31	+17,62%
1-3 MIESIĘCY	447	424	-23	-5,15%
3-6 MIESIĘCY	414	472	+58	+14,01%
6-12 MIESIĘCY	540	462	-78	-14,45%
12-24 MIESIĄCE	598	512	-86	-14,39%
POW. 24 MIESIĘCY	1 136	1 104	-32	-2,82%
STOPA BEZROBOCIA	13,3%	12,7%	1,7%	X

Populacja kobiet stanowiła 50,90 % bezrobotnych w mieście Ostrołęka (1619 osób). W stosunku do ubiegłego roku nastąpił spadek liczby bezrobotnych kobiet o 4,71 % (o 80 osób).

W strukturze bezrobotnych według wieku, najliczniejszą zbiorowość stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 25 do 34 roku życia (26,22 % bezrobotnych), natomiast wzrasta odsetek osób bezrobotnych powyżej 60 roku życia, który na koniec roku wynosił 6,86 % ogółu bezrobotnych.

Największy odsetek wśród bezrobotnych w mieście Ostrołęka stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (27,44 %), natomiast najniższy spadek liczby bezrobotnych odnotowano wśród osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym o 3,61 %.

W strukturze bezrobotnych według stażu pracy na koniec 2016 r. najwięcej było zarejestrowanych osób ze stażem od 1 do 5 lat (21,28 %) oraz ze stażem do 1 roku (18,57 %). Z kolei największy względny spadek liczby bezrobotnych nastąpił wśród osób bez stażu, o 76 osób (o 15,14 %).

W strukturze osób bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy najwięcej było osób zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy (34,70 %).

Udział poszczególnych grup bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy- miasto Ostrołęka (opracowanie własne PUP)

	STAN NA 31.XII.2016	PROCENT OGÓŁU BEZROBOTNYCH
osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:	2 825	88,81%
do 30 roku życia	764	24,02%
w tym do 25 roku życia	363	11,42%
długotrwale bezrobotne	2 029	63,79%
powyżej 50 roku życia	983	30,91%
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	469	14,75%
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	9	0,29%
niepełnosprawni	189	5,95%

W 2016 roku Pracodawcy zgłosili do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce najwięcej ofert dla operatorów maszyn krojących i wykrawających do papieru, sprzedawców, pozostałych operatorów maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowanych.

Tabela nr 3. Zgłoszone w 2016 roku wolne stanowiska pracy wg zawodów
– miasto Ostrołęka (opracowanie własne PUP Ostrołęka)

Operator maszyn krojących i wykrawających do papieru	95
Sprzedawca	60
Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	60
Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątaniami gdzie indziej niesklasyfikowani	40
Technik prac biurowych	37
Doradca klienta	28
Pomocniczy robotnik budowlany	18
Kierowca samochodu ciężarowego	15
Murarz	14
Doradca finansowy	13
Robotnik gospodarczy	12
Kucharz	11
Rozbieracz- wykrawacz	10
Pracownik kancelaryjny	10
Opiekun w domu pomocy społecznej	9
Pozostali pracownicy obsługi biurowej	7
Technik administracji	6
Doradca finansowy	4
Pozostali kreślarze	4
Asystentka stomatologiczna	4

Tabela nr 4. Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych jest największa w 2016 roku
– miasto Ostrołęka (na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan na koniec okresu)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	255
3115	Technicy mechanicy	97
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	93
7222	Ślusarze i pokrewni	79
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	71
7112	Murarze i pokrewni	71
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	65
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	63
5120	Kucharze	62
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	54
3112	Technicy budownictwa	53
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	50
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	48
5153	Gospodarze budynków	43
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	43
9112	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewne	41

7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	40
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	38
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	37
5141	Fryzjerzy	36

Analizując strukturę zawodową bezrobotnych należy stwierdzić, że wśród zawodów, w których liczba jest największa prym wiodą sprzedawcy, technicy mechanicy, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, ślusarze i pokrewni, oraz specjaliści do spraw administracji i rozwoju.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku napływu osób bezrobotnych. W 2016 r. największy napływ nastąpił wśród sprzedawców, techników mechaników, specjalistów do spraw administracji i rozwoju, techników mechaników.

Tabela nr 5. Grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych był największy w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (napływ w okresie)
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	197
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	102
3115	Technicy mechanicy	98
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	93
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	68
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	68
5120	Kucharze	65
7222	Ślusarze i pokrewni	60
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	55
7112	Murarze i pokrewni	55
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	53
3142	Technicy rolnictwa i pokrewni	51
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	49
5141	Fryzjerzy	48
3112	Technicy budownictwa	41
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	41
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	37
2631	Ekonomiści	34
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	34
3113	Technicy elektrycy	30

Wśród grup zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia jest najwyższy należy wymienić m.in., kierowników do spraw obsługi biznesu i zarządzania, kierowników do spraw budownictwa, inżynierów do spraw przemysłu i produkcji, inżynierów telekomunikacji, środowiskowych pracowników ochrony zdrowia, filologów, mechaników precyzyjnych, operatorów urządzeń energetycznych.

Tabela nr 6. Grupy zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia był najwyższy w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	100,00
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji	100,00
2153	Inżynierowie telekomunikacji	100,00
2211	Lekarze bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia	100,00
2352	Nauczyciele szkół specjalnych	100,00
2355	Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych	100,00
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych	100,00
2621	Archiwiści i muzealnicy	100,00
2643	Filolodzy i tłumacze	100,00
3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	100,00
3131	Operatorzy urządzeń energetycznych	100,00
3143	Technicy leśnictwa	100,00
3212	Technicy analityki medycznej	100,00
3252	Środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia	100,00
3254	Technicy fizjoterapii i masażyści	100,00
3256	Ratownicy medyczni	100,00
3259	Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	100,00
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	100,00
3513	Operatorzy sieci i systemów komputerowych	100,00
3522	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych	100,00
4412	Listonosze i pokrewni	100,00
5152	Pracownicy usług domowych	100,00
5246	Wydawcy posiłków	100,00
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
7116	Robotnicy budowy dróg	100,00
7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych	100,00
7311	Mechanicy precyzyjni	100,00
7317	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów	100,00
7323	Introligatorzy i pokrewni	100,00

7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	100,00
7534	Tapicerzy i pokrewni	100,00
7543	Klasyfikatorzy wyrobów przemysłowych	100,00
8113	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	100,00
8156	Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni	100,00
8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	100,00
8182	Maszyniści kotłów parowych i pokrewni	100,00
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	100,00
8212	Monterzy sprzętu elektrycznego	100,00
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	100,00
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	100,00
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	100,00
8350	Marynarze i pokrewni (z wyłączeniem sił zbrojnych)	100,00
9214	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	100,00
9215	Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie	100,00
9621	Gońcy, bagażowi i pokrewni	100,00

W przypadku zawodów, wśród których wskaźnik płynności bezrobotnych jest największy dominują: specjaliści do spraw sieci komputerowych, księgowi, pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni, natomiast na przeciwnym biegunie znaleźli się m.in. dyrektorzy generalni i zarządzający, chemicy, inżynierowie elektrycy, kowale i operatorzy pras kuźniczych.

Tabela nr 7. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najwyższy w 2016 r. – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	5,00
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	3,00
8156	Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni	3,00
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	2,50
2120	Matematycy, aktuariusze i statystycy	2,00
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2,00
3313	Księgowi	2,00
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	2,00
3437	Tancerze	2,00
5246	Wydawcy posiłków	2,00
6111	Rolnicy upraw polowych	2,00
7121	Dekarze	2,00
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy	2,00
7422	Monterzy i serwisanci instalacji i urządzeń teleinformatycznych	2,00
8171	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru	2,00

Tabela nr 8. Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najniższy w 2016 r. – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
1120	Dyrektorzy generalni i zarządzający	0,00
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0,00
2113	Chemicy	0,00
2151	Inżynierowie elektrycy	0,00
2291	Specjaliści do spraw higieny, bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska	0,00
2356	Instruktorzy technologii informatycznych	0,00
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	0,00
2440	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	0,00
3252	Środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia	0,00
3321	Agenci ubezpieczeniowi	0,00
3431	Fotografowie	0,00
3439	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	0,00
4323	Pracownicy do spraw transportu	0,00
4414	Technicy archiwiści i pokrewni	0,00
4415	Pracownicy działów kadr	0,00
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	0,00
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	0,00
7221	Kowale i operatorzy pras kuźniczych	0,00
7322	Drukarze	0,00
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	0,00
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	0,00
9111	Pomoce domowe i sprzętaczk	0,00
9122	Czyszciciele pojazdów	0,00

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych stanowią najważniejszy element prowadzenia monitoringu. Prezentowane są w informacjach sygnalnych (w ujęciu półrocznym) oraz w rocznych raportach z monitoringu (roczny okres sprawozdawczy). Celem konstrukcji rankingów jest zidentyfikowanie elementarnych grup zawodów charakteryzujących się deficytem, równowagą bądź nadwyżką na rynku pracy. Przedstawienie rankingów zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych, pozwala dodatkowo na wskazanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowej, co za tym idzie, usprawnienie poradnictwa zawodowego.

Konstrukcja rankingu opiera się na zestawieniu popytowej i podażowej strony rynku pracy. Jako podażową stronę rynku pracy przyjęto liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. Założono, że dane gromadzone przez PUP stanowią wyczerpujące źródło informacji o liczbie bezrobotnych i strukturze zawodowej bezrobotnych. Natomiast popyt na rynku pracy określono jako liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Z powodu, iż oferty pracy zgłaszane przed pracodawców do PUP stanowią jedynie część informacji o popytowej stronie rynku pracy, do rankingu włączono oferty pracy podmiotów publicznych (zamieszczanych w BIP) oraz oferty pracy publikowane w internetowych serwisach rekrutacyjnych. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych konstruowany jest dla elementarnych grup zawodów w oparciu o: dane o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i ofertach pracy (wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej) z systemu Syriusz, dane o liczbie ofert pracy w Internecie gromadzone przez WUP; dane o liczbie ofert pracy podmiotów publicznych (BIP) gromadzone przez WUP.

Proces konstrukcji rankingu można podzielić na trzy etapy:

- a) przygotowanie bazy danych (agregacja danych z systemu Syriusz oraz dołączenie ofert pracy w Internecie i tych z BIP),
- b) kalkulacja mierników (wskaźnik dostępności ofert pracy, wskaźnik długotrwałego bezrobocia, wskaźnik płynności bezrobotnych),
- c) identyfikacja zawodów deficytowych, zrównoważonych oraz nadwyżkowych.

Podstawowe zmienne wykorzystywane do budowy mierników w monitoringu:

$\bar{B}_t^k$ – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

$\bar{O}_t^k$ – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,

B_t^k – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

DB_t^k – liczba długotrwale bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

NB_t^k – napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

Nazwa i wzór wskaźnika	Sposób interpretacji
<p>Wskaźnik dostępności oferty pracy</p> $B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$	<p>Miernik informuje o dostępności oferty pracy dla bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym dostępność jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. Im wyższa wartość wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów k.</p> <p>Przyjmuje wartości z przedziału $<0, +\infty$.</p> <p>$B/O_t^k = 0$ – brak bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k. Dostępność oferty jest bardzo wysoka, a grupa zawodów k jest maksymalnie deficytowa.</p> <p>$B/O_t^k < 1$ – przeciętnie każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę. Liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych w grupie zawodów k.</p> <p>$B/O_t^k > 1$ – dostępność oferty pracy jest relatywnie niska, gdyż liczba bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy w grupie zawodów k.</p> <p><i>Brak wartości</i> – oferty pracy w elementarnej grupie zawodów k nie są dostępne, w rezultacie szansa znalezienia pracy jest zerowa, a cecha k jest maksymalnie nadwyżkowa.</p>
<p>Wskaźnik długotrwałego bezrobocia</p> $WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{B_t^k} * 100$	<p>Wartość wskaźnika informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k stanowią długotrwale bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwale bezrobotnych w danej grupie zawodów.</p> <p>Przyjmuje wartości od 0% (sytuacja, w której bezrobotni długotrwale nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów k jest długotrwale bezrobotnym).</p>
<p>Wskaźnik płynności bezrobotnych</p> $WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$	<p>Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.</p> <p>$WPB_t^k < 1$ – napływ przewyższa odpływ, co oznacza wzrost liczby bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.</p> <p>$WPB_t^k = 1$ – odpływ jest równy napływowi (oba niezerowe), przez co liczba bezrobotnych w grupie zawodów k nie ulega zmianie.</p> <p>$WPB_t^k > 1$ – odpływ przewyższa napływ, co oznacza spadek bezrobotnych w zawodzie k.</p> <p><i>Brak wartości</i> – napływ jest równy zeru.</p>

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych następuje poprzez nałożenie dodatkowych warunków na wcześniej wyliczone mierniki. **Zawody deficytowe** charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż wynosi średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany,

a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź był równy) w danym okresie sprawozdawczym. Zawody **maksymalnie deficytowe** wyróżniają się brakiem bezrobotnych tj. wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero. Przyjęto, że **zawody zrównoważone** odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym. Dodatkowo wskazane jest, aby w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekraczał mediany, a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź być równy) w danym okresie sprawozdawczym. Natomiast **zawody nadwyżkowe** odznaczają się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobociem długotrwałym powyżej mediany oraz niskim odpływem netto (wyższy napływ niż odpływ) bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Zawody **maksymalnie nadwyżkowe** to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero).

Zawody	Wskaźnik dostępności oferty pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq Me$ lub <i>brak wartości</i>	$WPB_t^k \geq 1$ lub <i>brak wartości</i>
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub <i>brak wartości</i>	$WPB_t^k \geq 1$ lub <i>brak wartości</i>
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$ lub <i>brak wartości</i>	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

Tabela nr 9. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

MAKSYMALNY DEFICYT				
<i>Kod</i>	<i>Elementarna grupa zawodów</i>	<i>Liczba dostępnych ofert pracy</i>	<i>Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)</i>	<i>Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)</i>
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	7	11,76	8,82
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem	4	24,53	18,87
4132	Operatorzy wprowadzania danych	1	100,00	100,00
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	1	0,00	0,00
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1		0,00
2514	Programiści aplikacji	1		0,00
5312	Asystenci nauczycieli	1	100,00	57,14
3118	Kreślarze	0	100,00	80,00
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	0	100,00	75,00
4214	Windykatorzy i pokrewni	0	25,00	25,00
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	0	100,00	100,00
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	0	100,00	100,00
4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu	0	100,00	0,00
8157	Operatorzy maszyn do prania	0	33,33	33,33
4227	Ankieeterzy	0	0,00	0,00
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	0	100,00	100,00
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	0	100,00	0,00
7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	0	100,00	100,00

DEFICYT								
<i>Kd</i>	<i>Elementarna grupa zawodów</i>	<i>Średniomiesięczna liczba bezrobotnych</i>	<i>Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy</i>	<i>Wskaźnik dostępności ofert pracy</i>	<i>Wskaźnik długotrwałego bezrobocia</i>	<i>Wskaźnik płynności bezrobotnych</i>	<i>Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)</i>	<i>Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)</i>
9612	Sortowacze odpadów	0,08	1,67	0,05			0,00	0,00
3322	Przedstawiciele handlowi	1,25	13,42	0,09	0,00	1,00	4,55	0,00
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1,00	9,00	0,11	0,00	1,00	42,19	28,13
3251	Asystenci dentystyczni	0,17	1,33	0,13			100,00	0,00
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	2,67	10,00	0,27	50,00	1,33	0,00	0,00
3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	7,75	28,25	0,27	57,14	1,63	26,67	2,67
2166	Projektanci grafiki i multimediów	0,92	2,17	0,42	0,00	1,00	100,00	0,00

7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,08	0,17	0,50		1,00	0,00	0,00
4120	Sekretarki (ogólne)	0,67	1,17	0,57			85,71	78,57
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	0,42	0,67	0,63		2,00	87,50	87,50
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	0,17	0,25	0,67		1,00	33,33	0,00

Tabela nr 10. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

MAKSYMALNA NADWYŻKA		
Kod	Elementarna grupa zawodów	Liczba bezrobotnych
0310	Żołnierze szeregowi	9
7317	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów	4
3256	Ratownicy medyczni	3
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	3
3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	1
3252	Środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia	1

NADWYŻKA								
Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURS) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	8,83	0,08	106,00	75,00	0,71	100,00	100,00
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	8,33	0,08	100,00	77,78	0,63	100,00	100,00
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	5,08	0,08	61,00	71,43	0,33	100,00	0,00
5321	Pomocniczy personel medyczny	4,17	0,08	50,00	75,00	0,67	100,00	100,00

9613	Zamiatacze i pokrewni	4,17	0,08	50,00	75,00	0,67	100,00	100,00
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	9,08	0,50	18,17	70,00	0,70	16,67	0,00
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	27,67	1,75	15,81	68,97	0,88	23,81	23,81
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	2,00	0,17	12,00	100,00	0,00	100,00	0,00
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	35,33	4,08	8,65	78,38	0,86	45,45	9,09
3343	Pracownicy administracji i sekretarze biura zarządu	12,25	1,67	7,35	72,73	0,93	100,00	63,16
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej/internetowej	5,67	1,08	5,23	83,33	0,75	8,33	8,33

W wyniku przeprowadzonej analizy, do zawodów maksymalnie deficytowych w mieście Ostrołęka należy zaliczyć: doradców finansowych i inwestycyjnych, operatorów wprowadzania danych, pozostałych pracowników zajmujących się sprzątniem, dealerów i maklerów aktywów finansowych, asystentów nauczycieli, kreślarzy. Natomiast wśród zawodów deficytowych uwzględniamy: asystentów dentystycznych, projektantów grafiki i multimediiów, średni personel z dziedziny prawa i pokrewnych, .

Wśród zawodów nadwyżkowych dominują branże w których rzadko pojawiają się wolne miejsca pracy, albo w ogóle nie występują. Wśród takich zawodów należy wymienić: operatorów maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych, robotników budowlanych robót wykończeniowych i pokrewnych, pracowników administracyjnych, pracowników domowej opieki osobistej.

Wśród zawodów maksymalnie nadwyżkowych należy wymienić: rękodzielników wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów, ratowników medycznych, pomocy domowych i żołnierzy szeregowych.

ANALIZA UMIEJĘTNOŚCI I UPRAWNIENÍ

Kolejnym elementem monitoringu jest analiza umiejętności i uprawnień na rynku pracy – zarówno od strony popytowej i podaźowej. Przedstawione w niej są uprawnienia, które są najczęściej posiadane przez bezrobotnych (stanowią najwyższy odsetek bezrobotnych) oraz umiejętności i uprawnienia, które są najczęściej wymagane przez pracodawców w ofertach pracy (stanowią najwyższy odsetek ofert pracy w których są wymagane). Analiza umiejętności i uprawnień przeprowadzona została w powiązaniu z zawodami, co pozwoliło na wskazanie niedopasowań w strukturze kwalifikacyjno-zawodowej. Zestawianie popytu i podaży na umiejętności i uprawnienia w podziale na wielkie grupy zawodów umożliwia odpowiedź na pytanie, czy cechy posiadane przez bezrobotnych w danych grupach zawodów są poszukiwane przez pracodawców w ofertach pracy. Jeśli większość umiejętności i uprawnień, które najczęściej posiadają bezrobotni pokrywa się z tymi, które występują po popytowej stronie rynku pracy – to można wysnuć wniosek o równowadze na rynku pracy w tym zakresie. Natomiast, gdy w wyniku przeprowadzonej analizy –umiejętności i uprawnienia poszukiwane przez pracodawców w ofertach pracy są zupełnie inne, niż te posiadane przez bezrobotnych w danej grupie zawodów – można wysnuć wniosek o niedopasowaniu struktury kwalifikacyjno-zawodowej na badanym rynku pracy.

Jako uzupełnienie analizy umiejętności i uprawnień w podziale na wielkie grupy zawodów, zbadane zostały cechy grupy osób bez zawodu. Grupa ta charakteryzowana jest według posiadanego wykształcenia i posiadanych umiejętności i uprawnień.

Najbardziej pożądanymi przez pracodawców umiejętnościami są:

wywieranie wpływu, wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków (w przypadku specjalistów) oraz współpraca w zespole, wykonywanie obliczeń (w przypadku techników i innego średniego personelu).

Co dziesiąta osoba bezrobotna z terenu miasta Ostrołęka nie posiada zawodu. Najwięcej osób bezrobotnych bez zawodu legitymuje się wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz gimnazjalnym i poniżej, czyli po szkołach, które nie nadają uprawnień do pracy w zawodzie.

Tabela nr 11. Umiejętności i uprawnienia według wielkich grup zawodów w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Kod grupy zawodów	Wielka grupa zawodów	STRONA PODAŻOWA RYNKU PRACY		STRONA POPYTOWA RYNKU PRACY	
		Umiejętności posiadane przez bezrobotnych	Odsetek bezrobotnych (%)*	Umiejętności wymagane w ofertach pracy	Odsetek ofert pracy (%)**
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY I KIEROWNICY			Planowanie i organizacja pracy własnej	15,38
				Komunikacja ustna/komunikatywność	7,69
				Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	7,69
				Wywieranie wpływu	7,69
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	5,88
2	SPECJALIŚCI			Planowanie i organizacja pracy własnej	34,68
				Wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	6,45
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	4,84
				Komunikacja ustna/komunikatywność	2,42
				Czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,81
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL			Planowanie i organizacja pracy własnej	32,35
				Przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	2,94
				Znajomość języków obcych	2,94
				Komunikacja ustna/komunikatywność	2,24
				Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	0,90
4	PRACOWNICY BIUROWI			Planowanie i organizacja pracy własnej	30,00
				Współpraca w zespole	0,00
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00
				Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	0,00
				Komunikacja ustna/komunikatywność	0,00

5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY			Planowanie i organizacja pracy własnej	17,31
				Wywieranie wpływu	1,92
				Znajomość języków obcych	1,92
				Komunikacja ustna/komunikatywność	0,59
				Obsługa komputera i wykorzystanie internetu	0,59
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY			Planowanie i organizacja pracy własnej	10,00
				Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	5,00
				Komunikacja ustna/komunikatywność	0,00
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00
				Współpraca w zespole	0,00
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ			Obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	33,33
				Planowanie i organizacja pracy własnej	33,33
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	11,11
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE			Planowanie i organizacja pracy własnej	40,00
				Sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00
				Współpraca w zespole	0,00

Tabela nr 12. Bezrobotni bez zawodu w 2016 roku – miasto Ostrołęka (na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym bezrobotni bez zawodu	Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)*
Ogółem	3 169	682	21,52%
wg poziomu wykształcenia:			
gimnazjalne i poniżej	641	325	50,70%
zasadnicze zawodowe	746	33	4,42%
średnie ogólnokształcące	406	212	52,22%
policealne i średnie zawodowe	866	109	12,59%
wyższe	510	3	0,59%
wg typu ukończonej szkoły:			
zasadnicza szkoła zawodowa	275	23	8,36%
szkoła przysposabiająca do pracy			
technikum	142	63	44,37%
liceum ogólnokształcące	133	102	76,69%
liceum profilowane	7	6	85,71%
technikum uzupełniające	6	0	0,00%
liceum uzupełniające	8	1	12,50%
szkoła policealna	46	4	8,70%
wyższa	399	3	0,75%
brak danych źródłowych	2 153	480	22,29%

*Odsetek bezrobotnych wyliczany jest jako stosunek bezrobotnych bez zawodu wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego do ogółu bezrobotnych w ramach danej analizowanej kategorii.

ANALIZA RYNKU EDUKACYJNEGO

W ramach analizy rynku edukacyjnego dokonuje się analizy uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz analizy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Analiza liczby uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych pozwala określić potencjalny zasób siły roboczej wchodzącej na rynek. W przypadku zawodów nadwyżkowych, relatywnie duża liczba uczniów ostatnich klas, mogących podjąć zatrudnienie, przy niezmiennych warunkach po popytowej stronie rynku pracy, może przyczynić się do wzrostu bezrobocia w omawianym zawodzie. Wyklucza to również zasadność przeprowadzania szkoleń w obrębie uprawnień niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Analiza ta umożliwi także określenie, czy deficyt występujący w danym zawodzie zostanie uzupełniony przez przyszłych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz czy uzasadnione jest przeprowadzanie szkoleń dla bezrobotnych w zakresie uprawnień warunkujących zatrudnienie w badanym zawodzie. Źródło informacji do opisywanej analizy stanowią dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej MEN o liczbie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, zawodów i specjalności. Wyróżniona grupa w całości będzie podlegała analizie, a plany edukacyjne przyszłych absolwentów zostały w niej pominięte na poziomie PUP i WUP, co wynika z faktu, że absolwenci często kontynuują naukę poza miejscem stałego zamieszkania/zameldowania. Celem analizy jest uzyskanie pełnej informacji o rynku edukacyjnym, w tym o potencjalnym zasobie siły roboczej wchodzącej na rynek pracy. Powyższa analiza została przygotowana w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby studentów na ostatnim roku studiów wyższych według uczelni wyższych oraz kierunku kształcenia. Stopień agregacji danych uniemożliwia w sposób jednoznaczny porównanie z wynikami uzyskanymi z poprzednich etapów analizy, zwłaszcza z wyróżnionymi elementarnymi grupami zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Trudności te wynikają z faktu, iż nie zawsze jest możliwość precyzyjnego przyporządkowania kierunku studiów do elementarnej grupy zawodów.

Celem analizy sytuacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół wyższych na rynku pracy jest wskazanie w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed koniecznością długotrwałego pozostawania w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne. A zatem pozwala ona na konstruowanie wiążących wniosków dla systemu kształcenia ponadgimnazjalnego oraz wyższego.

Analiza została wykonana w oparciu o następujące dane:

- a) liczbę bezrobotnych absolwentów według ostatnio ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły ponadgimnazjalnej lub nazwa uczelni wyższej) oraz bezrobotnych i absolwentów wg zawodu i specjalności (w przypadku absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych) lub kierunku kształcenia (w przypadku absolwentów szkół wyższych) z systemu Syriusz,
- b) liczbę uczniów ostatnich klas, w tym którzy zdali egzamin maturalny z Systemu Informacji Oświatowej MEN,
- c) liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według zawodu i specjalności oraz ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) z Systemu Informacji Oświatowej MEN,
- d) liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, według zawodu i specjalności oraz ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) z Systemu Informacji Oświatowej MEN,
- e) liczbę absolwentów szkół wyższych według kierunków nauki oraz nazwy uczelni wyższej (badanie GUS),
- f) liczbę studentów pierwszego i ostatniego roku studiów (badanie GUS).

W analizie za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę, która w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie czy innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczeniu o ukończeniu kursu, pozostaje w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy.

Analiza absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych opierała się na:

- a) zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą absolwentów, z uwzględnieniem posiadanego zawodu/specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów), ostatnio ukończonej szkoły (nazwa i typ szkoły) – wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów,
- b) zestawieniu liczby bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy z łączną liczbą bezrobotnych, z uwzględnieniem posiadanego zawodu/specjalności (w agregacji do elementarnej grupy zawodów) – wskaźnik frakcji absolwentów wśród bezrobotnych,
- c) oszacowanie faktycznej frakcji absolwentów wchodzących na rynek pracy (dotyczy tylko absolwentów szkół ponadgimnazjalnych).

Miernikiem służącym do identyfikacji elementarnych grup zawodów/kierunków nauki i szkół, w których absolwenci mają trudności ze znalezieniem pracy jest wskaźnik frakcji bezrobotnych wśród absolwentów:

$$WBA_t^k = \frac{BA_t^k}{A_{t-1}^k} * 100 ,$$

gdzie:

BA_t^k – liczba bezrobotnych absolwentów według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan na koniec grudnia/maja

A_{t-1}^k – liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych/wyższych według elementarnych grup zawodów/kierunku nauki bądź typu szkoły (zasadnicza zawodowa, średnia ogólnokształcąca, średnia zawodowa i policealna, wyższa) bądź nazwy szkoły/uczelni – stan za poprzedni rok szkolny/akademicki

Powyższy wskaźnik informuje, jaki odsetek absolwentów w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły stanowią bezrobotni absolwenci elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły (w %). Miernik przyjmuje wartości od 0 % (oznacza brak bezrobotnych wśród absolwentów według wybranej specyfikacji) do 100 % (sytuacja, w której każdy absolwent w elementarnej grupie zawodów/kierunku nauki/szkoły jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższy wskaźnik przyjmuje wartości, tym daną grupę elementarną zawodów/kierunek nauki/szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż jej absolwenci znajdują zatrudnienie w ciągu 6 lub 11 miesięcy od ukończenia szkoły.

Analiza ta ma na celu sprawdzenie, w jakim stopniu kompetencje i wiedza uzyskane w trakcie nauki zabezpieczają absolwentów przed koniecznością długotrwałego pozostawania w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w mieście Ostrołęka występują uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych w zawodach zdefiniowanych jako deficytowe: pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej, natomiast w zawodach nadwyżkowych: pomocniczy personel medyczny. Nie występują zawody zrównoważone .

Tabela nr 13. Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów deficytowych, nadwyżkowych w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Elementarna grupa zawodów Zawody deficytowe		Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
Kod	Nazwa	
2166	Projektanci grafiki i multimediiów	0
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	0
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	0
2514	Programiści aplikacji	0
3118	Kreślarze	0
3251	Asystenci dentyści	0
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	0
3322	Przedstawiciele handlowi	0
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	0
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	0
3412	Pracownicy wsparcia rodziny, pomocy społecznej i pracy socjalnej	38
4120	Sekretarki (ogólne)	0
4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu	0
4132	Operatorzy wprowadzania danych	0
4214	Windykatorzy i pokrewni	0
4227	Ankieterzy	0
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	0
5151	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów	0
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0
5312	Asystenci nauczycieli	0
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0
7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych	0
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	0
7544	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów	0
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	0
8157	Operatorzy maszyn do prania	0
9129	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątnięciem	0
9411	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	0
9612	Sortowacze odpadów	0

Elementarna grupa zawodów Zawody nadwyżkowe		Liczba uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych
Kod	Nazwa	
0310	Żołnierze szeregowi	0
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0
3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni	0
3252	Środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia	0
3256	Ratownicy medyczni	0
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	37
5244	Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej	0
5321	Pomocniczy personel medyczny	78
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej	0
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	0
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0
7317	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów	0
7511	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	0
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	2
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	0
9111	Pomoce domowe i sprzątaczk	0
9613	Zamiacacze i pokrewni	0

Tabela nr 14. Liczba absolwentów i bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej MRPiPS)

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	91	18	12	9	13,19%	9,89%
szkoła przysposabiająca do pracy	11	0	0	0		
technikum	551	243	36	9	6,53%	1,63%
liceum ogólnokształcące	1021	0	35	10	3,43%	0,98%
liceum profilowane			0	0		
liceum uzupełniające	0	0	0	0		
szkoła policealna	348	187	12	7	3,45%	2,01%

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym kończącym się w roku sprawozdawczym		Liczba bezrobotnych absolwentów	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy*	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	79	22	7	8,86%
szkoła przysposabiająca do pracy	1		0	
technikum	551	311	43	7,80%
liceum ogólnokształcące	865		26	3,01%
liceum profilowane			1	
liceum uzupełniające			0	
szkoła policealna	247	47	6	2,43%

*Liczba absolwentów , którzy egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

BADANIE KWESTIONARIUSZOWE PRZEDSIĘBIORSTW

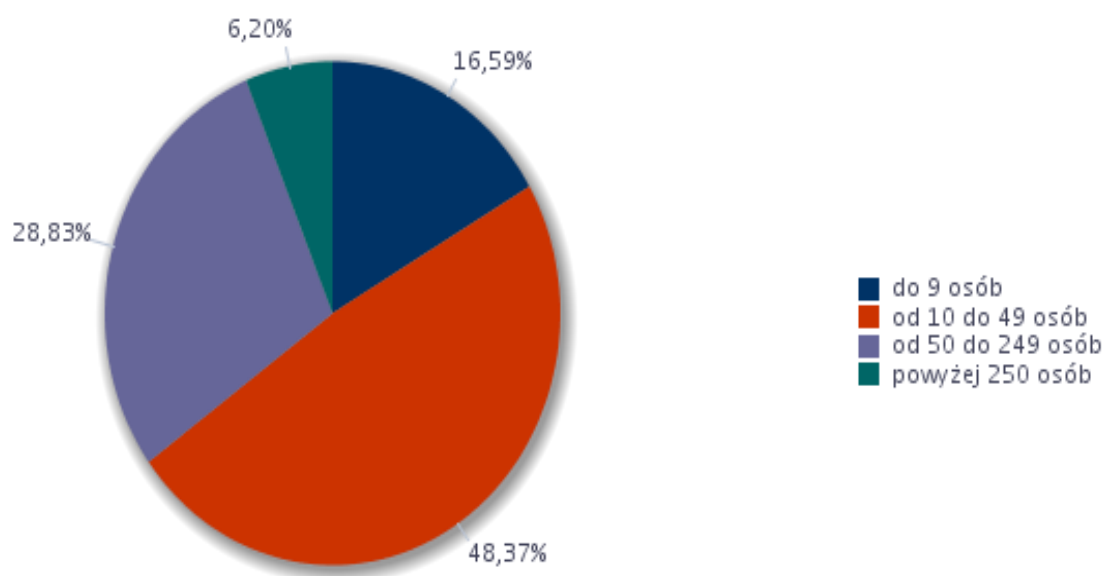
Pełniejszy obraz kierunków oraz natężenia zmian zachodzących w strukturze kwalifikacyjno-zawodowej na lokalnym rynku pracy pozwoli nakreślić analiza zatrudnienia w oparciu o badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw. Badanie pośrednio pozwala na porównanie oczekiwań pracodawców z cechami osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

Do szczegółowych celów badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw zalicza się uzyskanie informacji o:

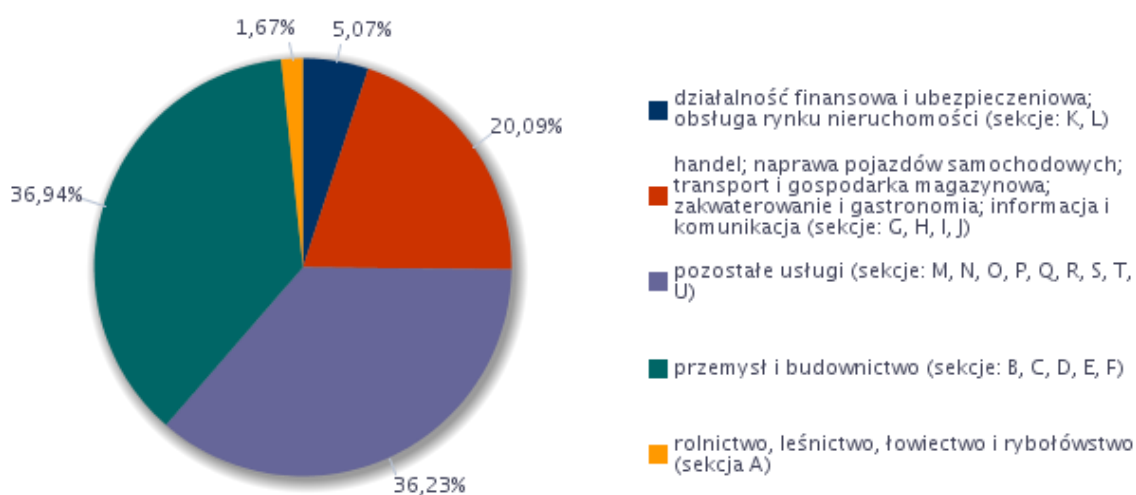
- a) dotychczasowych (ujęcie diagnostyczne) oraz planowanych (ujęcie prognostyczne) kierunkach zmian zatrudnienia oraz ich skali
- b) bieżącej strukturze zatrudnienia przedsiębiorstw, w podziale na wielkie grupy zawodów (zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy),
- c) planowanej strukturze zatrudnienia, z uwzględnieniem wielkich grup zawodów oraz umiejętności najbardziej pożądanых przez pracodawcę w danym zawodzie/specjalności,
- d) problemach zgłaszanych przez przedsiębiorstwa w procesie rekrutacji pracowników w ujęciu zawodów oraz umiejętności najczęściej brakujących kandydatom do pracy,
- e) roli powiatowych urzędów pracy w kwestii poszukiwania nowych pracowników przez lokalne firmy.

Dodatkowo wyniki badania stanowią podstawę do budowy prognoz, o rocznym horyzoncie czasowym, co umożliwi określenie potencjału siły roboczej w ujęciu lokalnym, zarówno według wielkich grup zawodów, jak i zawodów/specjalności. Ankietyzacja przedsiębiorstw stanowi również źródło informacji odnośnie sposobów rekrutacji, udziału w tym procesie powiatowych urzędów pracy oraz umożliwi wskazanie trudności, jakie napotykają pracodawcy w procesie pozyskiwania nowych kandydatów do pracy. Badanie kwestionariuszowe pozwala w kompleksowy sposób na opisanie zależności i zmian jakie zachodzą w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy.

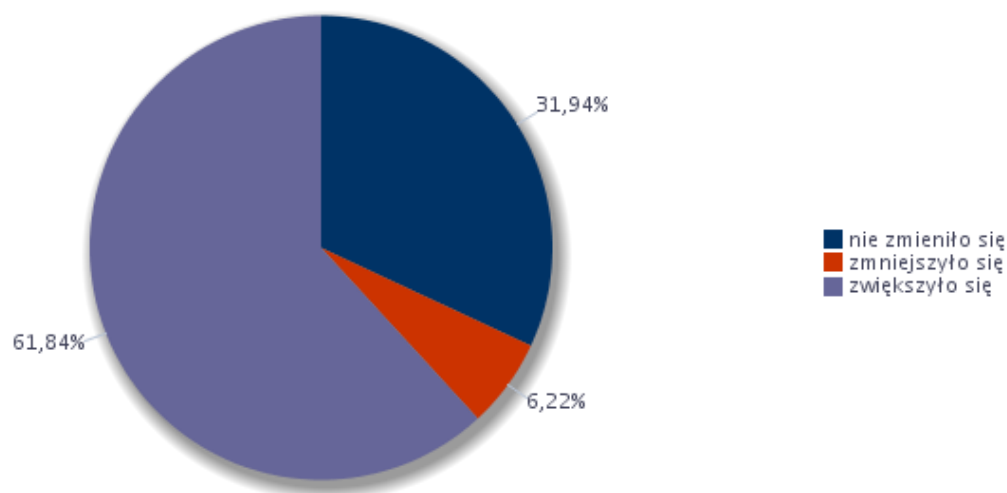
Badanie zrealizowane zostało przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce we wrześniu 2016 roku w postaci przeprowadzenia ustrukturyzowanych ankiet telefonicznych. Do badania wybrano losową próbę wygenerowaną z bazy GUS. Liczba przedsiębiorstw ankietowanych z terenu miasta Ostrołęka wyniosła 80 (39 – mikro, 29– małe, 10– średnie, 2– inny).

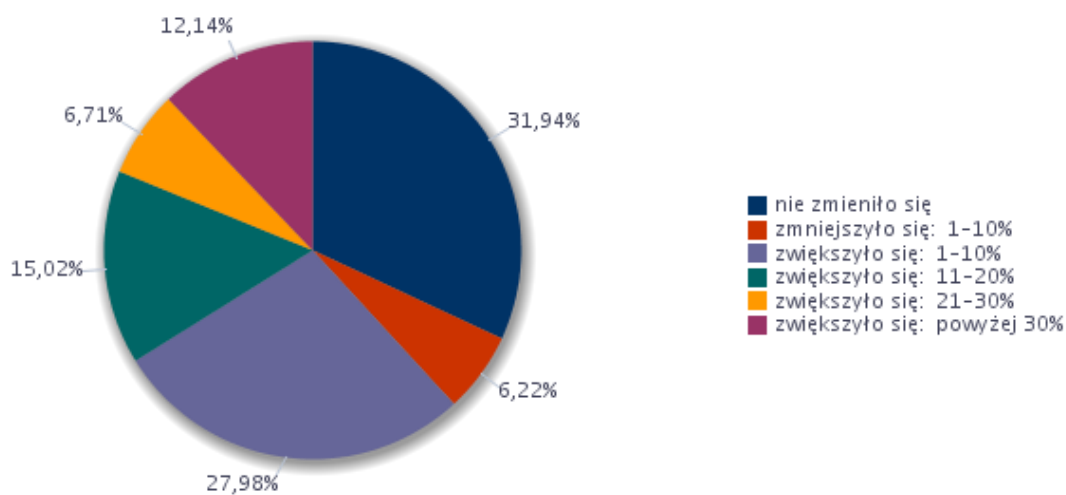
Wykres 2 - Struktura badanych przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych pracowników – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 3 - Struktura badanych przedsiębiorstw wg rodzaju działalności – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 4 - Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

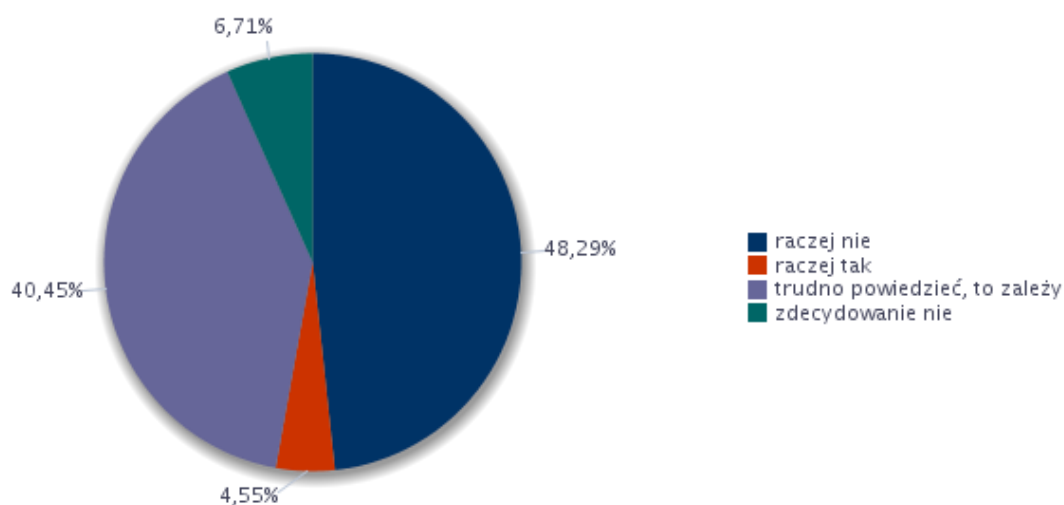
Wykres 5 - Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

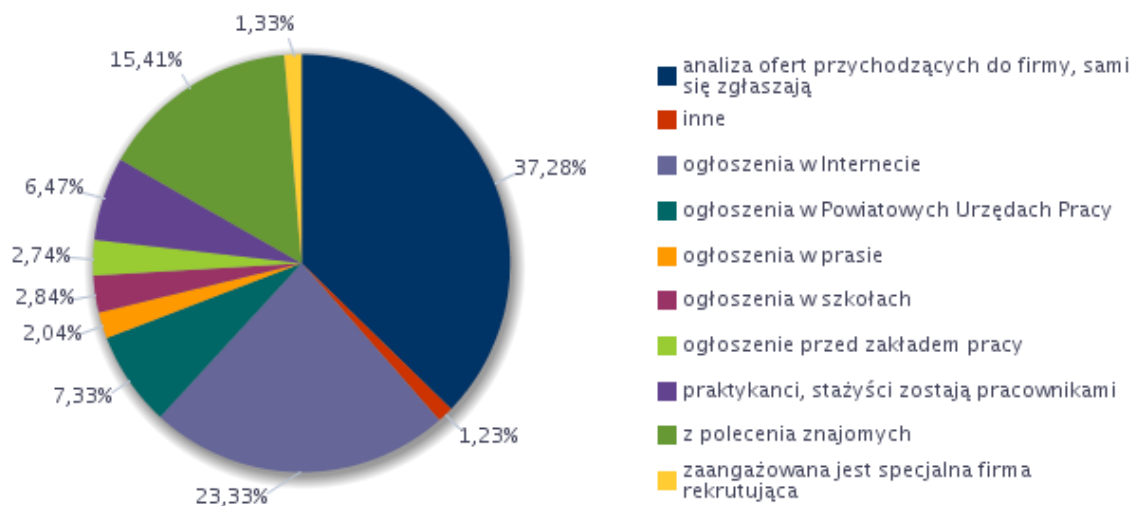
Wskaźnik zatrudnienia netto ogółem w 2016 roku wyniósł 55,62%.

Tabela nr 15 Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2016 r.

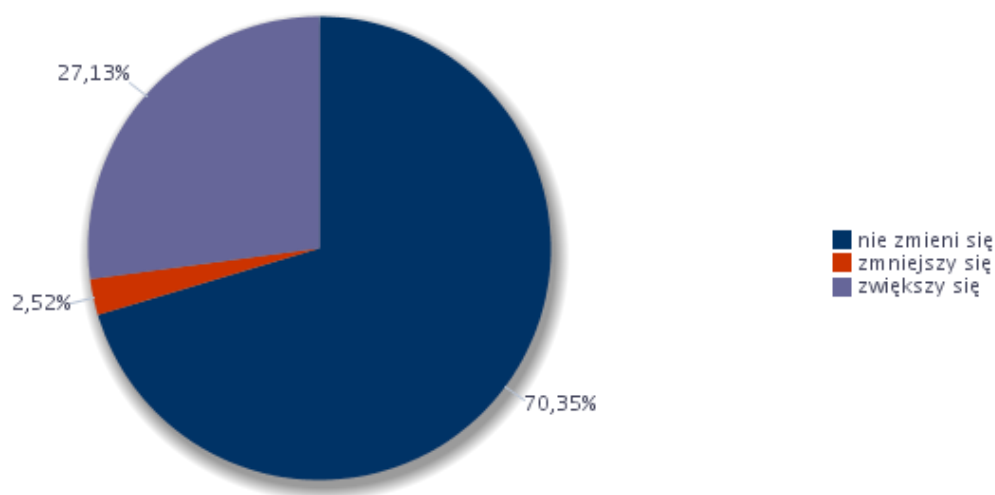
Wielkie grupy zawodów	Wskaźnik zatrudnienia netto
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	12,92
Pracownicy biurowi	10,14
Pracownicy przy pracach prostych	11,28
Pracownicy usług i sprzedawcy	8,50
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	7,09
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	11,28
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,00
Siły zbrojne	0,00
Specjaliści	12,34
Technicy i inny średni personel	10,25

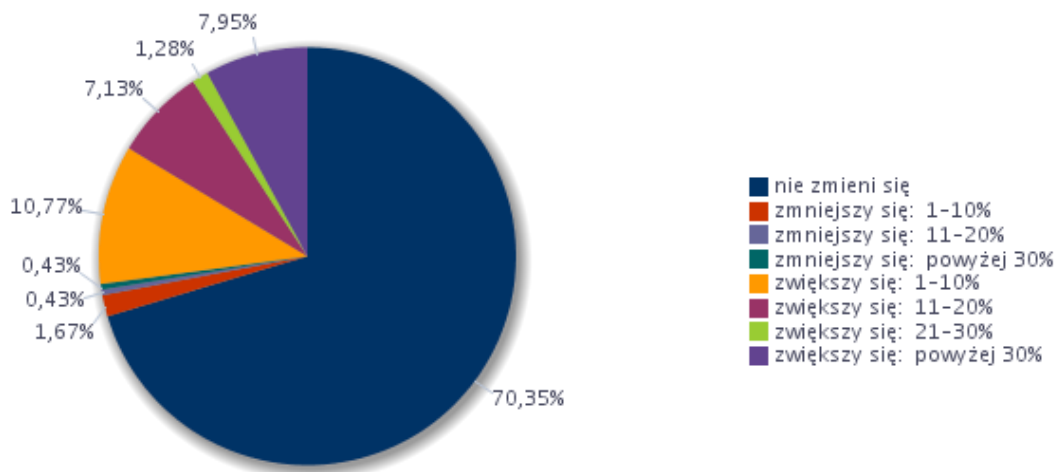
Wykres 6 - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 7 - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw dotyczących sposobu pozyskiwania nowych pracowników w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 8. Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wykres 9 -Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Tabela nr 16. Zawody w jakich trudno jest znaleźć odpowiednich kandydatów – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Trudności z pozyskaniem pracowników			Liczba bezrobotnych - stan na koniec okresu sprawozdawczego
Elementarna grupa zawodów	Brakujące umiejętności i uprawnienia	Odsetek wskazań odpowiedzi „tak”	
Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
	Nauczyciele szkół specjalnych	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%
komunikacja ustna / komunikatywność		0,00%	0
obsługa komputera i wykorzystanie Internetu		0,00%	0
obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych		0,00%	0
planowanie i organizacja pracy własnej		0,00%	0
przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność		0,00%	0
sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna		0,00%	0
współpraca w zespole		0,00%	0
wykonywanie obliczeń		0,00%	0

	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0
Ogółem (bez względu na zawód)	czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim	0,00%	0
	komunikacja ustna / komunikatywność	0,00%	0
	obsługa komputera i wykorzystanie Internetu	0,00%	0
	obsługa, montaż i naprawa urządzeń technicznych	0,00%	0
	planowanie i organizacja pracy własnej	0,00%	0
	przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność	0,00%	0
	sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna	0,00%	0
	współpraca w zespole	0,00%	0
	wykonywanie obliczeń	0,00%	0
	wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków	0,00%	0
	wywieranie wpływu	0,00%	0
	zarządzanie ludźmi / przywództwo	0,00%	0
	znajomość języków obcych	0,00%	0

Wśród zawodów, w jakich przedsiębiorstwa mają problem ze znalezieniem odpowiedniego kandydata do pracy Pracodawcy z terenu miasta Ostrołęka wskazywali m.in. kierowników w handlu hurtowym i detalicznym, malarzy budowlanych i pokrewnych, posadzkarzy, parkieciarzy i glazurników.

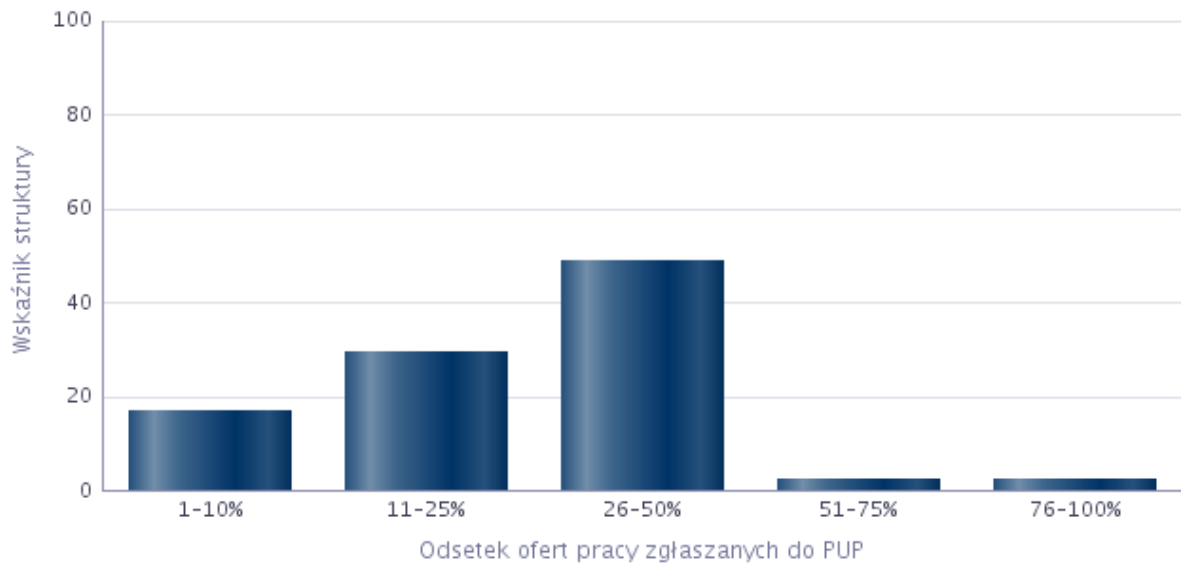
Najczęściej wymieniane przez Pracodawców umiejętności, których oczekują od kandydatów do pracy to: komunikacja ustna, komunikatywność, planowanie i organizacja pracy własnej, przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność, wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków, wykonywanie, obliczeń, sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna, czytanie ze zrozumieniem oraz współpraca w zespole.

Ponad 7,33 % zankietowanych Pracodawców zgłasza większość wolnych miejsc pracy do urzędu pracy.

Tabela nr 17. Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do PUP – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Odsetek ofert pracy zgłaszanych do PUP	Wskaźnik struktury
1-10%	16,82
11-25%	29,38
26-50%	48,84
51-75%	2,48
76-100%	2,48

Pracodawcy najczęściej zgłaszają do Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce oferty w zawodach: kierowca samochodu ciężarowego, mechanik samochodów ciężarowych, nauczyciel psycholog, nauczyciel, pozostali nauczyciele szkół podstawowych, pozostali nauczyciele szkół specjalnych, pracownik prac dorywczych. sprzedawca, kasjer, cieśla, kucharz oraz murarz. Dominują tutaj zawody pedagogiczne, jednak związane jest to z faktem, iż w badaniu kwestionariuszowym dużą grupę ankietowanych stanowili pracodawcy z sektora edukacji.

Wykres 10 - Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do PUP – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Tabela nr 18. Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszają oferty pracy do PUP – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Zawód	Wskaźnik struktury
Nauczyciel upośledzonych umysłowo (oligofrenopedagog)	15,04%
Pomocniczy robotnik budowlany	14,92%
Technik prac biurowych*	9,44%
Elektromonter instalacji elektrycznych	7,52%
Operator maszyn rolniczych	7,52%
Opiekunka dziecięca*	7,52%
Pozostali kreślarze	7,52%
Specjalista sprzedaży internetowej	7,52%
Księgowy	3,84%
Farmaceuta	1,92%
Glazurnik	1,92%
Kelner*	1,92%
Kierowca samochodu osobowego	1,92%
Murarz	1,92%
Opiekun w domu pomocy społecznej*	1,92%
Rejestratorka medyczna	1,92%
Rozbieracz-wykrawacz	1,92%
Technik handlowiec*	1,92%
Terapeuta zajęciowy*	1,92%

Tabela nr 19. Analiza oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w 2016 roku – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Zawód	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo dobrze, raczej dobrze)	Wskaźnik struktury odpowiedzi (bardzo źle, raczej źle)	Dobrze vs. źle
Asystent nauczyciela w szkole	100,00%	0,00%	100,00%
Asystent zarządu	100,00%	0,00%	100,00%
Błacharz budowlany	100,00%	0,00%	100,00%
Doradca klienta	100,00%	0,00%	100,00%
Elektromonter (elektryk) zakładowy	100,00%	0,00%	100,00%
Elektromonter instalacji elektrycznych	100,00%	0,00%	100,00%
Farmaceuta	100,00%	0,00%	100,00%
Kierowca samochodu ciężarowego	100,00%	0,00%	100,00%
Kierowca samochodu dostawczego	100,00%	0,00%	100,00%
Krawiec*	100,00%	0,00%	100,00%
Księgowy	100,00%	0,00%	100,00%
Magazynier	100,00%	0,00%	100,00%
Mechanik pojazdów samochodowych*	100,00%	0,00%	100,00%
Monter wyrobów z drewna	100,00%	0,00%	100,00%
Nauczyciel języka obcego	100,00%	0,00%	100,00%
Nauczyciel przedszkola	100,00%	0,00%	100,00%
Nauczyciel upośledzonych umysłowo (oligofrenopedagog)	100,00%	0,00%	100,00%
Ogrodnik terenów zieleni	100,00%	0,00%	100,00%
Operator sprzętu ciężkiego	100,00%	0,00%	100,00%
Opiekun w domu pomocy społecznej*	0,00%	0,00%	0,00%
Opiekunka dziecięca*	100,00%	0,00%	100,00%
Pakowacz ręczny	0,00%	0,00%	0,00%
Pomoc apteczna	100,00%	0,00%	100,00%
Pomocniczy robotnik budowlany	38,75%	0,00%	38,75%
Pomocniczy robotnik drogowy	0,00%	0,00%	0,00%
Pozostali asystenci nauczycieli	100,00%	0,00%	100,00%
Pozostali magazynierzy i pokrewni	0,00%	0,00%	0,00%
Pozostali ładowacze nieczystości	100,00%	0,00%	100,00%
Prasowaczka ręczna	0,00%	0,00%	0,00%
Projektant systemów alarmowych	100,00%	0,00%	100,00%
Przedstawiciel handlowy	100,00%	0,00%	100,00%

Rejestratorka medyczna	100,00%	0,00%	100,00%
Robotnik gospodarczy	0,00%	0,00%	0,00%
Rozbieracz-wykrawacz	0,00%	0,00%	0,00%
Sortowacz	100,00%	0,00%	100,00%
Specjalista do spraw marketingu i handlu	100,00%	0,00%	100,00%
Specjalista do spraw rekrutacji pracowników	100,00%	0,00%	100,00%
Specjalista sprzedaży internetowej	0,00%	0,00%	0,00%
Sprzedawca*	100,00%	0,00%	100,00%
Sprzątaczką biurową	50,00%	0,00%	50,00%
Technik administracji*	100,00%	0,00%	100,00%
Technik handlowiec*	100,00%	0,00%	100,00%
Technik poligraf	100,00%	0,00%	100,00%
Technik prac biurowych*	100,00%	0,00%	100,00%
Technik technologii drewna*	100,00%	0,00%	100,00%
Wykładowca na kursach (edukator, trener)	100,00%	0,00%	100,00%
Ślusarz*	0,00%	0,00%	0,00%

PROGNOZA LOKALNEGO RYNKU PRACY

Prognoza została przygotowana w oparciu o odpowiedzi na wybrane pytania uzyskane w ramach badania kwestionariuszowego przedsiębiorstw. Wnioskowanie na podstawie pytań o zmianie w wielkości oraz strukturze zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, przygotowywane zostało na rok 2016.

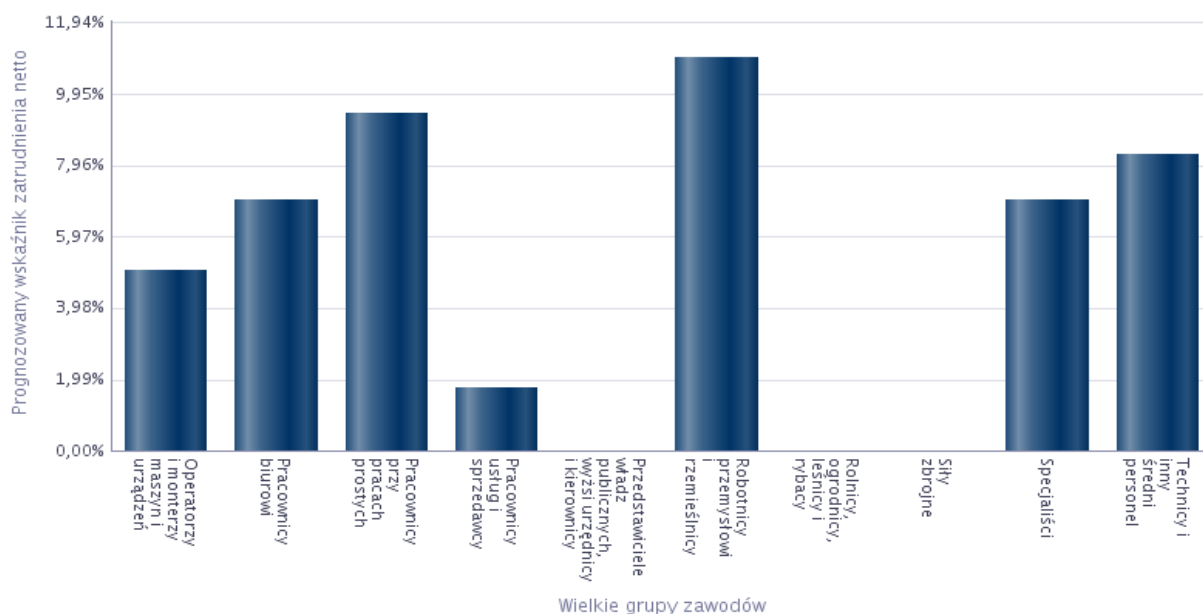
Wykonane badanie dostarcza jedynie informacji o prognozowanych kierunkach zmian obserwowanych w poszczególnych grupach zawodów, a nie o poziomie kształtowania się danego czynnika w badanym momencie czasu. Dlatego w przypadku uzyskanych wyników, należy zwrócić uwagę nie tylko na to czy wyliczony wskaźnik przyjmuje wartość dodatnią czy ujemną (co świadczy o przewadze odpowiednio optymistycznych bądź pesymistycznych opinii respondentów), ale w szczególności na kierunek zmian.

Zawodami, w których Pracodawcy z terenu miasta Ostrołęka zamierzają zwiększyć zatrudnienie są między innymi: elektromechanik pojazdów samochodowych, kierowca samochodu ciężarowego, mechanik pojazdów ciężarowych, sprzedawca, doradca finansowy, kucharz, technik farmaceutyczny.

Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto ogółem wynosi 24,61 %.

Tabela nr 20. Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Wielkie grupy zawodów	Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	5,01%
Pracownicy biurowi	7,00%
Pracownicy przy pracach prostych	9,39%
Pracownicy usług i sprzedawcy	1,76%
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0,00%
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	10,97%
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,00%
Siły zbrojne	0,00%
Specjaliści	7,00%
Technicy i inny średni personel	8,26%

Wykres 11 - Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Tabela nr 21. Zawody, w jakich firmy mają zamiar zatrudniać pracowników w roku 2017 – miasto Ostrołęka (opracowanie własne na podstawie informacji rocznej opublikowanej przez MRPiPS)

Zawód	Wskaźnik struktury
Kierowca ciągnika siodłowego	7,52%
Pozostali łądownicze nieczystości	7,52%
Sortowacz	7,52%
Szwaczka ręczna	7,52%
Technik prac biurowych*	5,46%
Ekspedytor	4,35%
Elektromonter instalacji elektrycznych	4,35%
Pomocniczy robotnik budowlany	4,35%
Pozostali asystenci nauczycieli	4,35%
Pozostali kreślarze	4,35%
Projektant systemów alarmowych	4,35%
Robotnik gospodarczy	4,35%
Spawacz	4,35%
Technik geodeta*	4,35%
Wykładowca na kursach (edukator, trener)	4,35%
Ślusarz*	4,35%
Elektromonter (elektryk) zakładowy	2,22%
Księgowy	2,22%
Doradca klienta	1,11%
Kelner*	1,11%
Kierowca samochodu ciężarowego	1,11%
Pomoc apteczna	1,11%
Recepcjonista	1,11%
Sprzedawca*	1,11%

WNIOSKI

Przedstawiony raport za 2016 rok ma charakter diagnostyczny. Raport przedstawia aktualne zjawiska zachodzące na rynku pracy oraz ich krótkookresową prognozę, dlatego też przedstawione informacje należy przyjmować z pewną rezerwą i łączyć je z własnymi obserwacjami rynku pracy oraz zmieniającą się sytuacją gospodarczą regionu. Niniejsze sprawozdanie nie jest i nie powinno być jedynym źródłem informacji do podejmowania decyzji w zakresie ustalania kierunków kształcenia i szkolenia przyszłej kadry dla pracodawców czy też podejmowania decyzji o wyborze kierunku kształcenia przez młodych absolwentów szkół gimnazjalnych.

Na koniec 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w mieście Ostrołęka zarejestrowanych było 3 181 osób bezrobotnych co stanowi spadek o 3,92 % w stosunku do roku poprzedniego.

Biorąc pod uwagę napływ w 2016 roku osób bezrobotnych można dostrzec, iż w perspektywie lat ubiegłych struktura zawodowa osób bezrobotnych z terenu miasta Ostrołęka nie ulega większym zmianom. Najliczniej reprezentowanym zawodem jest sprzedawca, który na dodatek jest silnie sfeminizowany – blisko 90 %. Na kolejnych miejscach znaleźli się technicy ekonomiści, mechanicy i pokrewni, kucharze.

Czynnikami zaczynającym mieć decydujące znaczenie przy zatrudnieniu są kompetencje. Pracodawcy oczekują osób doświadczonych, profesjonalistów w danej branży, jednocześnie będących elastycznymi. Ciągły rozwój istniejących na rynku firm, ich dostosowywanie do dynamicznie zmieniających się trendów panujących na rynku sprawiają, iż bardzo trudno jest osobom w krótkim okresie czasu dopasowywać kwalifikacje do rynku pracy i zdobywać doświadczenie w konkretnym zawodzie.

Dynamika zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy uniemożliwia ustalenie kierunków kształcenia na dłuższy okres czasu. Kierunki wnioskowanych do zdobycia umiejętności, podnoszenia kwalifikacji czy przekwalifikowania zawodowego winny być rozpatrywane indywidualnie, zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem zgłaszanym przez pracodawców oraz potrzebami osób bezrobotnych, gdyż to zwiększa efektywność podejmowanych działań, czyli szansę zatrudnienia po zdobyciu wnioskowanych kwalifikacji. Przy uruchamianiu szkoleń, przekwalifikowania zawodowego należy także zwrócić uwagę na zapotrzebowanie na kwalifikacje występujące wśród pracodawców działających w mieście Ostrołęka, powiecie ostrołęckim i powiatach ościennych.

To zwiększa szanse na podjęcie zatrudnienia wśród osób uwzględniających w procesie poszukiwania pracy możliwość zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.

W celu rozwoju kształcenia ustawicznego, a także promowania idei uczenia się przez całe życie konieczne jest nałożenie nacisku na partnerską współpracę instytucji z obszaru rynku pracy, edukacji i szkoleń. Współpraca ta daje możliwość realizacji regionalnej polityki w zakresie uczenia się przez całe życie i zmierza do wypracowania rozwiązań dotyczących mierzenia jakości usług edukacyjno-zawodowych oraz szerszego dostępu do informacji na temat oferty w tym zakresie dla mieszkańców regionu.

Przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych pokazuje nam liczną grupę osób bez zawodu. Powinni to być potencjalni klienci systemu edukacji ustawicznej. Obserwacja struktury i ruchu bezrobotnych wyróżnia zawody, które cechuje zarówno wysoki poziom bezrobocia, jak i duża skala napływu. Zawody te to np.: sprzedawca, robotnik gospodarczy.

Nadmiar pracowników występuje w większości zawodów i specjalności, a nadmiaru tego rynek pracy nie jest w stanie wchłonąć. Wzrost zapotrzebowania na pracowników w nowych zawodach i specjalnościach nie nadąża za rosnącym napływem bezrobotnych z zawodów tracących rację bytu oraz miejsc pracy likwidowanych w wyniku restrukturyzacji i automatyzacji procesów przemysłowych. Procesy zachodzące w życiu społecznym i gospodarczym powodują zmiany na rynku pracy, które wymuszają na społeczeństwie zmianę podejścia do pracy. Nowa sytuacja wymaga od pracowników elastyczności zawodowej oraz aktywności edukacyjnej prawie przez całe życie. Dużego znaczenia nabierają szkolenia bezrobotnych, oparte na technologiach występujących u pracodawców z terenu działania Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce.

Spis wykresów

- Wykres 1** - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostrołęce w 2016 roku- z terenu miasta Ostrołęka
- Wykres 2**– Struktura badanych przedsiębiorstw pod względem liczby zatrudnionych Pracowników-miasto Ostrołęka
- Wykres 3**- Struktura badanych przedsiębiorstw wg rodzaju działalności- miasto Ostrołęka
- Wykres 4** – Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku - miasto Ostrołęka
- Wykres 5** – Odsetek przedsiębiorstw deklarujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku- miasto Ostrołęka
- Wykres 6** - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw deklarujących problemy z pozyskiwaniem nowych pracowników w 2016 r.- miasto Ostrołęka
- Wykres 7** - Struktura odpowiedzi przedsiębiorstw dotyczących sposobu pozyskiwania nowych pracowników w 2016 r.- miasto Ostrołęka
- Wykres 8** - Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 r. – miasto Ostrołęka
- Wykres 9** - Odsetek przedsiębiorstw przewidujących zmiany w zatrudnieniu w 2017 roku- miasto Ostrołęka
- Wykres 10** - Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do PUP- miasto Ostrołęka
- Wykres 11**- Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów-miasto Ostrołęka

Spis tabel

- Tabela nr 1.** Wybrane kategorie bezrobotnych w mieście Ostrołęka na koniec 2015 i 2016 r.
- Tabela nr 2.** Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 3.** Zgłoszone w 2016 roku wolne stanowiska pracy wg zawodów- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 4.** Grupy zawodów, w których liczba bezrobotnych jest największa w 2016 roku- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 5.** Grupy zawodów, w których napływ bezrobotnych był największy w 2016 roku- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 6.** Grupy zawodów, dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia był najwyższy w 2016 roku- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 7.** Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najwyższy w 2016 roku- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 8.** Grupy zawodów, dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najniższy w 2016 roku- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 9.** Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2016 roku - miasto Ostrołęka
- Tabela nr 10.** Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2016 roku - miasto Ostrołęka
- Tabela nr 11.** Umiejętności i uprawnienia według wielkich grup zawodów w 2016 roku - miasto Ostrołęka
- Tabela nr 12.** Bezrobotni bez zawodu w 2016 roku- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 13.** Uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych według elementarnych grup zawodów deficytowych, nadwyżkowych oraz zrównoważonych w 2016 roku- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 14.** Liczba absolwentów i bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2016 r. – miasto Ostrołęka
- Tabela nr 15.** Wskaźnik zatrudnienia netto według wielkich grup zawodów w 2016 r. - miasto Ostrołęka
- Tabela nr 16.** Zawody w jakich trudno jest znaleźć odpowiednich kandydatów - miasto Ostrołęka
- Tabela nr 17.** Analiza odsetka ofert pracy zgłaszanych do PUP
- Tabela nr 18.** Zawody, w których pracodawcy najczęściej zgłaszają oferty pracy do PUP – miasto Ostrołęka
- Tabela nr 19.** Analiza oceny przygotowania kandydatów do pracy w zawodach, w których pracodawcy zwiększyli zatrudnienie w 2016r.- miasto Ostrołęka
- Tabela nr 20.** Prognozowany wskaźnik zatrudnienia netto dla wielkich grup zawodów - miasto Ostrołęka
- Tabela nr 21.** Zawody, w jakich firmy mają zamiar zatrudniać pracowników w roku 2017 miasto Ostrołęka

